

SAMORDNINGSFÖRBUNDET
JÄMTLANDS LÄN

Våld i nära relationer

Carina Frykman, Frösö Park den 16 September 2019

Jämställdhetspolitisk Delmål nr 6:

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

- Delmålet omfattar **alla yttringar av fysiskt och psykiskt, inklusive sexuellt, våld och hot om våld** som riktas mot kvinnor och flickor.
- Delmålet omfattar vidare **hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och handel med människor** för sexuella ändamål.
- Det andra ledet i delmålet om kroppslig integritet handlar om kvinnors och flickors **rätt och möjlighet att bestämma över sin egen kropp, sexualitet och reproduktion.**
- Delmålet **omfattar också mäns och pojkars** våldsutsatthet och kroppsliga integritet.
- Delmålet har även ett särskilt fokus på **kopplingen mellan maskulinitet och våld.**
- Vidare omfattas att **motverka kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen, i medier, pornografi och reklam** som syftar till att reproducera föreställningar om kvinnors underordning.
- I delmålet ingår också **trakasserier, hot och annat våld som sker på internet och andra digitala kanaler.**

(Delmålet är således mer omfattande än vad som räknas till begreppet våld i nära relationer, d v s mellan närstående (prop.2006/07:38). Delmålet om mäns våld mot kvinnor har även en stark koppling till närliggande former av våld såsom våld i samkönade relationer och våld mot barn.)

Våld och hälsa

Befolkningsundersökning NCK 2014

BRÅS statistik

- Våld är ett allvarligt **samhällsproblem** och även ett **folkhälsoproblem**.
- Kvinnor är i betydligt högre utsträckning utsatta för **allvarligt sexuellt och psykiskt våld**, medan män är i högre utsträckning utsatta för **allvarligt fysiskt våld**.
- Kvinnor utsätts i betydligt högre grad för olika typer av **våld från en partner**, medan män vanligtvis utsätts för fysiskt våld eller hot om fysiskt våld av en **okänd person**.
- Det är framför allt kvinnor som utsätts för **grovt fysiskt våld och dödligt våld** av sin partner.
- **Var fjärde kvinna** utsätts någon gång under sin livstid.
- Det är **tydliga samband** mellan våldsutsatthet och **annan ohälsa**.

Våldet tar sig olika uttryck

- Starka känslomässiga band till förövaren.
- Kan förekomma mellan närstående i heterosexuella och samkönade relationer, i familj-, släkt- och syskonrelationer.
- Offrets egen bostad
- Accelererar med tiden

**Tvång, tjat
och kontroll**
genomsyrar
alla resultat.

Vad är speciellt med att vara **ung och våldsutsatt?**

- Individnivå Oftast **första relationen**, första gången att vara kär, **föreställningar om sex**.
- Social nivå **Bor hemma, går i skolan** (- inte sällan m. förövaren i samma klass). **Starka vänskapsband**.
- Samhällsnivå Föreställningar om att unga **inte har seriösa relationer**, att det bara är att lämna. Föreställningar om att våld **inte förekommer i samkönade relationer**.
Unga under 18 år har särskilda rättigheter, föräldrar och samhället skyldigheter.

Socialstyrelsens dödsfallsutredning 2016-2017

**Granskning av dödsfall/mord
av vuxna och barn vid våld i
nära relationer.**

**Vuxna: 18 av 21 vuxna hade
dödats av sin partner eller före
detta partner, 17 av de
kvinnorna hade utsatts för
våld av gärningsmannen
tidigare.**

**De flesta hade haft kontakt
med 2 eller fler
samhällsaktörer
(sjukvård, socialtjänst eller
polis) strax innan gärningen.**

**I inget av fallen hade
våldsutsatthet
uppmärksammats.
I inget fall kunde man se att
frågan om våld ställts inom
sjukvården.
Frågor ställdes varken på rutin
eller på indikation, trots att
befintliga rutiner ang detta
fanns inom vården.**

Våld i nära relation **kan ligga bakom vid bl a;**

- Stressrelaterade** symtom
- Diffusa** besvär
- Stor **sjukvårdskonsumtion**
- Kontrollerande partner som är **ständigt närvarande.**

En inledande fråga kan vara;

- *Eftersom våld är så vanligt i människors liv* och resulterar i allvarliga hälsoproblem har vi börjat fråga alla vi möter rutinmässigt.

Andra och tredje gången du frågar;

- *Har det hänt något sedan förra gången jag frågade om du varit utsatt för våld?*

Tala alltid med personen i enrum.

Nationalekonomerna Anders Wadeskog och Ingvar Nilsson gjorde beräkning av kostnaderna på regeringens uppdrag:

Beräkningen bygger på en studie av 504 fall (2017): 13 miljarder om året - eller drygt tio miljoner för en enda våldtäkt. Sannolikt en kraftig underskattning.

I kalkylen: vårdkostnader, stöd och hjälp, inkomstbortfall, försörjningskostnader, rättsväsendets hantering - men även kostnader för meddrabbade barn.

Vissa delar svåra att mäta i pengar: personligt lidande, rädsla, för tidig död, försämrad livskvalitet, otrygghet, sämre relationer eller indirekta effekter på nästa generation.